

QUÆSTIO MEDICA,

***CARDINALITIIS DISPUTATIONIBUS** manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ Octobris.*

M. CLAUDIO BERGER, Doctore Medico, Decano, Præside.

An arthritidi obnoxiis γαλακτοποσία?

I.

QUAMVIS cœlestis materiæ constitutio, & animatæ molis dispositio una eademque passim appareat, vernaculi tamen morbi in certis terrarum plagis, & animalium partibus, cum quâdam sexûs, ætatis, necnon conditionis prælectione, grassantur: & sporadicorum non pauci, dum in mares, sorte meliùs habitos, involant, fœminis & mancipiis parcunt; modò illæ, nec mensibus defraudatæ, nec virili licentiâ effrænæ vivant. Sic Alpinis bronchocele, strumæ Hispanis admodum sunt familiares. Sic in Italia quondam mentagram sensêre primates, plebe intactâ. Istiusmodi sanè indolis est articularis affectus, μισογυνὴς καὶ μισόπτωχος, ut creberrimum virorum εὐχειρούντων, martyrium audiat; qui licèt de quovis articulorum dolore dicatur, veriùs ab illâ specie, quam ab humore quasi guttatim cadente, guttam vulgus appellitat, nuncupatur. Hæc universalis, particularis, diversa, prout hanc vel illam partem indifferenter invadit; fixa vel vaga, constans vel fugax; & pro vario causarum antecedentium genere, nunc quas adoritur partes lentè rodit, nunc intensè cruciat; interdum, ab avo, atavo, hæreditaria; interdum ex moribus acquisita; nonnunquam nodis & tophis stipata graditur; nonnunquam apertè furit, gravissimis symptomatis atrox; & longioribus, brevioribusve intervallis recurrens, rarissimè perseverat. Aliàs ab occultis principiis, statisque periodis; aliàs ab evidenti causâ & subitò reviviscit. Demùm ab incerto vivendi ritu frequens arthritidis occasio est. Hinc ad ejus prophylaxim medico non satis sit, si subductâ humorum colluvie, nutricem mali velut in cunis suffocaverit; nisi eô quoque cibô reficiat patientem, qui & ferocientes humores compescat, & languenti ventriculo negotium non facessat.

II.

ARTHRITIDIS auctor est serum, salino recremento coinquinatum. Hoc, cùm in partes irrumpit, functiones ut plurimum interpellat. Enim vero est ubi acrimoniâ ferox exteriores aggreditur, cum in sanguine, fervidiore videlicet, ebulliens in halitûs elevatur: hinc in cutim suppositasve membranas instar roris effusum, rheumatismum, seu mavis universalem phlogosin, citra tumorem, & cum dolore lancinantem, accendit. Est ubi in juncturas excurrens eas altè fodicat, vicinaque periostia spiculis suis latè pungit. Efferus ille humor quas adigit partes rarò extumefacit, mole sæpe exiguum, sed malitiâ potens. Concipit vires ab aëre; cum hic, aut madore lento emollit articulos, aut acutô frigore frangit: nec minùs à pravis frugibus & uberiori victu fovetur. Porrò si ad isthæc ventriculi dispositio singularis, ex adulteratâ fermenti crasi, accedat; tunc largior crapula, & indigesta succorum colluvies, sanguinem assiduâ labe respergunt. Is variè & multipliciter alteratur, quatenus multiplex & varium est vitium coctionis. Omnis tamen actio, quâ malè afficitur, salinis particulis tota debetur. Ventriculus non uno, sive proprium illud sit, sive partium incumbentium, calore conficit cibos; huic, à saliva continuò deglutitâ, & ventriculi fermento, vis solvendi inest; quæ si benè morata, bellè & citissimè concoquit, quæ solida, liquida, cruda vel cocta quotidie ingeruntur. At si quando arthritide subinde recidivâ obtunditur; tunc fluctuant alimenta, quæ mox, non convenienter attrita, in crudum & impurum liquamen secedunt. Ægrè itaque podagricum restituas, nisi hisce refoveas maceratum, quæ nullâ ferè tùm spirituum, cùm liquoris solventis, facultate egent, ut detrimenta resarciant.

III.

ALIMENTUM assiduè superingestum, longam in fervente & fermentato ventriculo moram trahit. Inde resolutus languet fermentativus latex, quoties in illum derivant cœnæ pretiosæ & sumptuosæ, aut alterius famis irritamenta. Nimirum quò elaboratior cibus est, eò errori paratior. Malè curioso palato quæris lenocinia, quibus perdurat esuries exuberante satietate. Hæc ab helluonum ingluvie tàm molestè ascendunt, quàm jucundè descenderant, & ea sunt quæ magis arthritidem irritant: quæ idcirco non torquet infantes, quod sobriè nutriantur. Frustra fomitem illius aliunde repeteres. Hinc subiti cruciatûs, cum *crudum pavonem* indomitaque opsonia in aqualiculo portas. Hinc digestionum anomaliæ, cum imparia, imparibus commissa, tumultum movent. Sic augetur minera mali, & corpus cùm suâmet, tùm cruditatis mole gravatur. Quàm longè salubriùs pascitur qui obnoxius

arthritidi, à liberiùs vivendi proclivitate dum ſibimet temperat, ea in nutrimentum aſſumit, quæ vel ad chyli naturam attingunt proximè, vel in illius ſubſtantiam facillimè convertuntur; qualia ſunt quæ ſimplicia, tenuia & flexilis contexturæ, ſolventi ſine negotio cedunt. Hæc acres humores deliniunt, maſſæ lenitatem conciliant, ſalina deturbant. An ab animalium carnibus toſtis, elixis, piperatis, ſalitis, iſthæc commoda? Illæ quemadmodum tot varia, gulæ laſcivientis inventa, ab arthriticorum culinâ feliciter exulabunt, quæ cum duris ac diverſimodè intricatis fibris conſtent, reſiſtunt ventriculo, diſcedunt non ſociata, & in humores refuſa, vel ſeditionem promovent, vel in articulos imbecillos concitant fluxionem. An non prudentiùs ſapis, qui lacte ſimplici, crudo & ſine condimento, contentus veſceris? iſtud ſapore & conſiſtentiâ æmulum chyli eſt, levi fervore digeritur, facilè permeat, & in viſceribus quibuſcunque mutationes legitimas ſubit.

IV.

LAC hominum, quadrupedum & cetaceorum alimentum primum, liquor eſt ſubdulcis, in qualitatibus temperatus, ab aliorum communione ſegregatus in mammis, fermentô peculiari, & mollioribus glandulis. Utrum à chylo aut ſanguine immediatè mutatô ſit, parùm refert. Non in quovis ſexu, non in diverſo tùm vitæ, cùm ſortis ſtatu, ex æquo reperitur. Ad monſtrum accedat ſi lac in fœminâ virgine reperiatur: Coaleſcit ex ſubſtantiâ triplici, levi operâ alterandâ, quoties à congenitis recedit diſſociata. Harum alia ſulphurea eſt, pinguis & inflammanda; alia *ſalſo-nitroſa*, macra, & aciditatis volatilis particeps; alia denique ſicca, terreſtris, lixivialis fixa. Lac autem, tam in ſpecie, quàm in individuo, non eſt unius naturæ; paſcendi modo ſordeſcit; aceſcit libidine, & imaginatione commotum vappeſcit. Imprimis nobile eſt, quod inter craſſum & tenue, genuino & albicante colore ſplendeſcit, odore ſuave & blandum, ſed nobiliſſimum eſt, ſi recenter mulctum, pleno ab ubere, ſaporis ſit perdulcis & ſaccharati. Hinc procul ſalſedinis, acredinis, viroris, amaroris, acerbitatis, inſipiditatis ſuſpiciones. Lactis omne pretium ab aſpectu loci, ab ubertate ſoli, à delectu paſtûs & à temporum ratione. Ejus quinque præcipuæ ſpecies ad hominum uſus deſignantur; humanum ſcilicet, quod naſcenti magis analogum, caprillum conſiſtentiæ mediocris, ſed ſiccioris; ovillum plus caſeo, quàm ſerô dives, quo ad exuberantiam aſininum ſuperabundat. Verùm, ad arthriticorum levamen & nutricatum, palmam aliis bubulum ſubripit, ſi cum legitimis dotibus, ſtatis dierum horis, ventre ab heſternis repurgatô, per ſe ſolum, vel cum pane ſaltem optimæ notæ, oggeratur. Hoc pingue conſiſtens plurimùm nutrit, quia maximè butyroſum; & hâc parte ſui inviſcat

aculeos acerrimi seri, pungentes retundit; serosâ marcescentes & resiccatos articulos lenit, quos caseosâ firmat. Num igitur lac sic comparatum stomachô quantumvis fracto, vim infert? quin potius mollioris hujus alimenti pars humoribus advenit, quæ sodalium dissidia sedet, & labores, si quos artus habeant, unà egregiè demulceat.

V.

HOC ex fundamento, cum plurima eveniant homini, quæ ars periculosiùs curat, quàm missa facit; eò quòd tam medicantium operam, quàm medicaminum vires ludant: quisquis ad arthritidem, dùm viget adhuc, compescendam incumbit, doloris sedem vel paregoricis, quæ acidum mordens implicare sunt nata, liniat; vel admotis, saltem cautè, quæ reserant poros, per halitus serum educat, quod intus retentum angebat. Illa tamen cum delectu præscribet, qui uti articulorum, ita & humorum peccantium mores novit. Fermenti acquirunt acredinem reliquiæ crassamenti, quâ suo tempore, nocent; cum, recurrente catharro, acerbiùs efferantur. Idem de narcoticis tibi judicium esto, quæ non minùs partis afflictæ, quàm tormenti robur relaxant. Primus curantis scopus circa peculiares viscerum nutriciorum intemperies versetur, in quibus tacitè cuditur juncturarum tortor. At dum ad arthritidem præcavendam accingitur; ratione & experientiâ edoctus, sicut ad venæ sectionem celer, sic ad serosam biliosamve illuviem quovis modo deturbandam lentus festinet. Sua sint Κερτοτομεία empiricis, & quibus πρὸς βαναυσίαν, inexplebilis cupiditas adest. Hujus affectûs eradicationem spondeat, cui facilè & pronum est idiotarum animos inescare; insomnis, si velit, ad fornaces palleat, metalla reverberet, liquet; vel vegetabilia digerat & maturet, quæ cassa & irrita arthritico offerat, dum interea dogmaticus è vaccarum uberibus ducit, quod eidem utiliùs consulat. Hinc fallitur quisquis, spretâ diætâ, omne artis præsidium in operosis ponit. Tutissima sunt in arthritide, quæ nutriendo medentur; hæc velut nativam temperiem visceribus reddunt, sic vitiatam sanguinis crasin emendant, atque currentis, ad ægras partes seri impetûs sistunt. Lac per fotum, per balneum, si extrinsecùs admoveatur, internos dolores sopit: quid ab illo non sperandum, si prout expedit haustum & debitè subactum, præcordiis opem ferat, & squallentes ac languidos artus, sensim & sine sensu, pristinæ firmitati restituat.

Ergo, arthritidi obnoxiis γαλακτοποσία.

Proponebat Parisiis PETRUS JACQUEMIER, à sancto Felice Diœcesis Tolosanæ, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1695.